

IBET EKEDI ANDIKPEME

Ñwed Mbon Galatia 3:1-29.

ỌYỌHỌ UKPEP-ÑKPỌ 398

Eke Ikpọ Owo

IKỌ IBUOT: “Koro kpukpru mmọ eke erinam utom ibet edu ke idak isuñi: koro ewetde ete, Ọdọdiọk ọnọ kpukpru owo emi miyireke ke kpukpru mme item eke ewetde ke ñwed ibet, ete inim mmọ” (Ñwed Mbon Galatia 3:10).

I Ikọ Paul Ndisoñọ Utebe-ikpe Ke Mbuotidem

1 Mbon Galatia ema ebemiso enyene ifiọk ebaña erinyaña ke mbuotidem, Ñwed Mbon Galatia 3:1-4; Ñwed Mbon Galatia 1:6.

2 Ema enam mme utibe-ñkpọ oto ke mbuotidem, Ñwed Mbon Galatia 3:5; Mme Hebrew 11.

3 Ema etebe Abraham ikpe oto ke mbuotidem, Ñwed Mbon Galatia 3:6-9; Ñwed Mbon Rome 4:1-5.

II Isuñi Emi Ibet Adade Ọsọk Owo

1 Ọdọdiọk ọnọ kpukpru owo emi minimke ofuri ibet, Ñwed Mbon Galatia 3:10; Deuteronomy 27:26.

2 “Isuñi” emi edi idiọk-ñkpọ emi osimde owo oto ke edibiat ibet, 1 John 3:4; Ñwed Mbon Rome 7:9.

3 Owo emi minyeneke erinyaña ikemeke ndinim kpukpru ibet, Ñwed Mbon Galatia 3:11, 12; Ñwed Mbon Rome 3:23.

III Christ Afak Osio Ke Isuñi

1 Christ ama ekpe ekọm-urua ufak ke Enye ndikọnọ ke eto, Ñwed Mbon Galatia 3:13; Deuteronomy 21:23.

2 Edidiọn emi ekeñwọnọde enọ Abraham ebe osim mme Idut (Gentile) ke Christ, Ñwed Mbon Galatia 3:14; Genesis 12:2, 3.

3 Ibet ikabiatke eñwọnọ emi ekeñwọnọde enọ Abraham, Ñwed Mbon Galatia 3:15-18; Jeremiah 31:31-33.

IV Ntak Ibet Ekedi Ndida Owo Nsọk Christ

1 Eda Ibet edisin man ndudue mme owo owut idem tutu Christ edidi, Ñwed Mbon Galatia 3:19, 20.

2 Ekui kpukpru ñkpọ esin ke idak idiọk-ñkpọ man ekpefiọk eñwọnọ emi enọde mme andinim ke akpanikọ, Ñwed Mbon Galatia 3:21-23.

3 Ntem ke Ibet edi “andikpeme nnyin” man ada mmọ emi ekuide esin ke idak idiọk-ñkpọ ọsọk Christ, Ñwed Mbon Galatia 3:24-29.

SE EKPEPDE EBAÑA

Ekedi ye ọkposọn ekikere ke Paul ekewet Ñwed esie ọnọ Mbon Galatia. Enye ama ọkwọrọ Eti-mbuk Jesus Christ ọnọ mmọ, mmọ ema enyuñ ebọ enye ke ofuri esit, edi ke enye ama ọkọkpọn mmọ, nsu-nsu mme andikpep mme Jew ema edi edidọhọ mmọ ete ke mmọ ekpenyene ndinim Ibet Moses. Jesus ama etiñ ete, “Ibet ye mme prophet ekedu tutu osim ini John” (Luke 16:16).

Se Mme Mbet Ekebierede

Odu mme owo ke idem eyo nnyin emi, emi ekpedade nnyin esin ke idak ifin Ibet, akpan-akpan ibet Sabbath. Mme Mbet ye mme mbio-owo ema eka ke Jerusalem ndisop idem oṭo kiet ndinam ekikere mbaña mme odot mme idotke mme Idut (Gentile) ndinim Ibet. Ubiere-ikpe nte James okonode ekedi, “ete nnyin ikufina mmọ emi eworode ke otu mme Gentile ekabare etiene Abasi” (Utom Mme Apostle 15:19). Ufok Abasi ke Jerusalem ema ewet nwed eno mme Idut (Gentile) ete: “Sia ima ikop ite ndusuk owo, emi etode ke otu nnyin eworo, ema eda ikọ-inua etimere mbufo, eyut mbufo ukpoñ ekabare; emi nnyin mikonohọ mmọ uyo; ite; mbufo enyene ndina mbobi, nyuñ nnim ibet; ... Koro Edisana Spirit okut ete ofon, nnyin inyuñ ikut ite ofon, nditre ndibiom mbufo mbiomo eñwen ke idem, ke mibohoke ñkpọ ifań emi enyenede ndinam; ete mbufo ebet mme ñkpọ eke ewade eno ndem, ye iyip, ye unam eke eyiride yiri, enyuñ etre use; ema ekpeme idem ke ñkpọ emi, eyefon ye mbufo” (Utom Mme Apostle 15:24, 28, 29).

Abiaña Satan

“O mbon Galatia, emi enanade ibuo, anie ekebre esin mbufo ewonore?” Mme odudu ñkari ndutap satan ekpon ekaha adaña nte owo eke ayakde idem ono odudu ikọ ñkari esie ekemede ndinim nsu ke akpanikọ. Ema ekworọ ñwa-idem ye usio-isop Christ eno mmọ, ntak ndien emi mmọ ekpefiakde edem etiene Ibet ke ñkpọ usio-isop? Mme edidiñ emi mmọ ekeboḍe eto Christ emi Spirit ekedide ntiense ekedi oto ke mbuṭidem idighe ke mme utom Ibet. Ndien nsinam efiakde idaha emi etiene Ibet ke ntak edinam mbuṭidem ofon ama? Paul obup mbume emi: “Nte Enye, emi onode mbufo Spirit, onyuñ anamde utom ibet, mme koro mbufo ekopde ikọ ke mbuṭidem?” (Nwede Mbon Galatia 3:5).

Abraham

Ndisuk ñka iso nsọñọ ikọ emi “edikop ke mbuṭidem” ke nde “mme utom ibet,” Paul ofoi ekikere owut akpan ntak emi ete ke Abraham “okonim Abasi ke akpanikọ, ndien ekebat emi eno enye ke edinen ido.” Ntre ke Abraham, emi ekebemede Ibet Moses iso odu, ekenyene utebe-ikpe oto ke mbuṭidem. Eñwoñọ emi Abasi okonwoñode ono Abraham ete “oto fi kpukpru oruk ererimbot eyekut mfon” ama abuana mme Idut (Gentile) emi akanade enyaña oto ke mbuṭidem ke Christ, emi amanade oto ke Abraham. Ibet emi ekenode ke isua 430 emi ekebede toñọ ke eñwoñọ emi ekeñwoñode eno Abraham ikabiatke, me ndinam eñwoñọ oro okpu.

Ntak Emi Ekenode Ibet

Nso ntak ndien akanam eno Ibet? Nso ufon ke enye akanam? Ekedian enye ke ntak ukwań-ido, me ke ntak mme idiok-ñkpọ, tutu Christ edidi. Enye ikekemeke ndinọ uwem, edi akayarare owut nte minenke ndinam mme ñkpọ oro eke ediodke. “Mkpofioḍke idiok-ñkpọ ke mitoho ke ibet; koro mkpodiñoke erisin-esit ke ñkpọ owo, ke ibet mikpetińke ite, kusin esit ke ñkpọ owo” (Nwede Mbon Rome 7:7). “Edieke ekonode ibet emi ekemede ndinam owo odu uwem, ke akpanikọ edinen ido okpoto ke ibet oro” (Nwede Mbon Galatia 3:21). Okoto ke mkpa Christ efak anam-idiok eno uwem.

Enam Ibet Qyohọ

Ke Nwede Mbon Rome 7, Paul ono uwut-ñkpọ eyen-ańwan kiet emi Ibet obopde adian ebe esie adaña nte ebe esie odude uwem, edi edieke ebe esie akpade enye atara ke ibet ebe, edi enyene unen nditoñọ ntak ndo ndo. Oto ke mkpa Christ nnyin imetara ke Ibet Moses, “ikpaña iworo ikpoñ se ikemumde nnyin ikama; ntre ke nnyin inam ñkpọ ke obufa usuñ Spirit” (Nwede Mbon Rome 7:6).

Ke Nwede Mme Hebrew, Paul ada ini nditiñ nwut idaha Christ nte oku, onyuñ ewet ete, “Koro ke adañemi ema ekpuhore idaha oku, ana nte ekpuhore ibet ñko” (Mme Hebrew 7:12). Enye osuk aka iso nditiñ nwut ukem nte ewetde ebaña eñwoñọ obufa ediom, me obufa ibet. “Jehovah odohọ, ete, sese, mme usen ke edi Eke ndinamde obufa ediom ye Ufok Israel;” “Ke eridohọ emi Enye odohode ete, Obufa ediom, Enye anam akpa ediom akabare edi akani. Edi se ikanide inyuñ isoñde ekpere eribe mfep” (Mme Hebrew 8:8, 13).

“Ibet” Qworọ Ete Kpukpru Ibet Emi Moses Okonode

Mbak ndusuk owo edidḡḡ ete ke ekedi ibet emi mikewetke wet ikpḡḡ edi idighe ofuri ibet nte Moses ḡḡḡḡ ke ekebiat efep, yak nnyin ise me nso ikedi esit Ibet emi? Nte enye idighe Ibet duop emi ekewetde ke itiat n̄wed? Ke 2 N̄wed Corinth 3:7 ewet ete: “Edieke erida ediommi mkpa ndi, eke ewetde enyuñ ekapde ke itiat, akasañade ye ubḡḡ edi, . . . eke ḡḡḡḡḡ ndinime; adaña didie akan ke erida ediommi Spirit ndi edisaña ye ubḡḡ?” Ke ntre nnyin ikut ite ke Ibet emi ekewetde ke itiat ikedighe man ḡḡḡ owo ke obufa ediommi ama ekedi. Kpa ke idut nnyin ke ini enamde mbufa ibet, esinyene ndibiat akani ibet man eyak ufañ enḡ obufa ye ibet eke ḡḡḡḡḡ akan. Ke ini Christ ama akada akamba ukpuḡḡḡ edi akana nte enam Ibet Moses ḡḡḡ ama man ibet Christ ada itie. Emi iwḡḡḡḡ ite ke owo idaha uwak mme ukpḡḡ-ñkpḡ Ibet Moses idian ke obufa ediommi me nte ke nnyin ikemeke ndida ukpḡḡ-ñkpḡ nto Akani Ediommi, sia emi ñko osuk edi Ikḡ Abasi; edi eridi Christ ama ada ibet emi ḡḡḡḡḡ, ḡḡḡḡḡḡ ñkpḡ ke esit akan edi, emi mme ata ukpḡḡ-ñkpḡ Abasi emi mikpuḡḡḡḡ toto ke eritḡḡḡ ererimbot.

Mme Utom Andikpeme

“Ibet ekedi andikpeme nnyin, emi adade nnyin ḡḡḡ Christ.” Ikḡ emi “andikpeme” emi etiñde ebaña mi ḡḡḡḡḡ ke “edep” emi ekedide eyen-ufḡḡ emi ekeyakde eyenḡḡḡḡ eren esin ke ubḡḡ ete ekpeme tutu enye okpon. Utom edep ekedi ndikpeme ekpri eyen-eren emi ke kpukpru mme edinam esie. Ke ini eyenḡḡḡḡ emi ama okokpon ḡḡḡḡ owo, enye ikoyomke ukpeme emi aba. Andikpeme akakama ata akpan itie, ndien ama ḡḡḡ nte enye ekpeme onyuñ ekpḡḡ eyen emi, edi ikanaha nte emum andikpeme ukat ke adaña emi eyenḡḡḡḡ emi ama okokpon ḡḡḡḡ owo. Ntre ke ekedi ye Ibet Moses. Edi Abasi ḡḡḡḡ enye, ndien ama ḡḡḡ; enye ekedi akpan ñkpḡ ḡḡḡ Israel tutu Christ edidi; edi ke Christ ama ekedi mme usen andikpeme ema ebe. Idaha emi mme Jew ye mme Idut (Gentile) ekeme ndibḡḡ inemesit ke uyḡḡḡ ini Eti-mbuk Christ.

Christ, Andida Itie Nnyin

Okposuk edi nte Ibet ke idem esie mikemeke ndinyaña owo, mmḡ emi ekekopde uyo esie ke mbuḡḡḡḡḡ ema ekeme ndinim Abasi ke akpanikḡ nnyuñ mbḡ erinyaña. Ibet, ke mme uwak uwa ye mme edinam esie akanyan ubḡḡ owut Christ ye usio-isop Esie ke Calvary. Ke ini owo ama ekedue ke idak Ibet, enye ekenyene ndida eyen-erḡḡ nsḡḡ oku ke uwa ubiat ibet. Enye ekenyene ndiyarare mme idiḡḡ-ñkpḡ esie. Akana ewot eyen-erḡḡ oro ndiwut nte ke utip idiḡḡ-ñkpḡ edi mkpa. Anam-idiḡḡ ama odot mkpa, edi ekewa eyen-erḡḡ ke itie esie. Eyen-erḡḡ ama akabare edi andida itie anam-idiḡḡ ndien enye emi ekedide ke mbuḡḡḡḡḡ ye ḡḡḡḡḡ erikabare esit ama ḡḡḡḡ ke mme idiḡḡ-ñkpḡ esie. Ke ukem usuñ emi, Christ ama akabare edi andida itie nnyin. Enye ama akpa ke ibuot nnyin. Edieke nnyin idide itiene enye ke mbuḡḡḡḡḡ iyarare inyuñ ikpḡḡḡḡ mme idiḡḡ-ñkpḡ nnyin, Enye eyenyaña nnyin.

Erinyaña kpukpru ini esito ke mbuḡḡḡḡḡ. Ke ini Ibet, ediwak owo ekesaña ebe ke erinam Ibet ke ini ḡḡḡḡḡ erikabare esit mikeduhe ke esit mmḡ. Ema ewot nditḡḡ-erḡḡ, ema enyuñ enam mme uwa, edi ke ḡḡḡḡḡ mbuḡḡḡḡḡ mikoduhe emi ḡḡḡḡḡḡ ikpikpu.

Usen ḡḡḡḡ

Ndusuk mme nsu-nsu andikpḡḡ mfin ekpema nte nnyin idomode ndibḡḡḡ nto ke edinim Ibet Moses. Mmḡ etiñ akpan-akpan ebaña ḡḡḡḡḡ Ibet Inañ, oro edi edinim Sabbath. Ikḡ Abasi etiñ ḡḡḡ nnyin ke abaña Sabbath ete, “Mmḡḡḡ ekuyak baba owo kiet ekpe ikpe ḡḡḡ mbufo ke se mbufo ediade, ye se mbufo eñwḡḡḡḡ, ye ke ido eke mbufo enimde usḡḡḡ ye obufa ḡḡḡḡḡ ye Sabbath.” (N̄wed Mbon Colossae 2:16).

“Akpa usen urua” ekedi usen emi Jesus ekesetde ke mkpa: enye ekedi usen emi Enye okowutde mme mbet Esie idem uwak-uwak ke Enye ama ekeset ke mkpa; enye ekedi usen emi odudu okotode ke enyḡḡḡ edi (Utom Mme Apostle 2), ini emi Ufḡḡ Abasi Christ ḡḡḡḡḡḡḡ; enye ekedi usen emi mme mbet ekesobode ḡḡḡ kiet ndibuñ uyo ke ndidi Udia Mbubreyo ḡḡḡḡ, nnyuñ nda enḡ mmḡ nsḡḡ ḡḡḡḡ. Enye ñko ama aka iso ndidi usen emi akpa Ufḡḡ Abasi ekesibonode ḡḡḡḡḡḡ ke isua 100 tutu osim isua 324 ke Christ ama akamana nte asañade ekekem ke ikḡ-ntiense ediwak owo ḡḡḡḡḡḡ ke Ignatius tutu osim Eusebius.

Do ndien akpa usen urua nte usen Qbõn idighe nte edõhõde ete ke Constantine me Pope me Oku kiet ekededì ekenim. Enye ekedi se edade nte usen ukpono Abasi ke ndo-ndo oro eriset ke mkpa Jesus ebede, kpukpru nti ikõt Christ ema enyuñ esinim enye õtõñõde ke ini oro tutu edisim mfin emi.

MME MBUME

- 1 Paul akasua õnõ mbon Galatia abaña nso?
- 2 Ekenyaña Abraham oto ke nso?
- 3 Mmõ emi edomode ndinim Ibet edu ke nso oruk isuñi?
- 4 Ke didie ke nnyin iwõrõ ke isuñi Ibet?
- 5 Nso idi mme utom andikpeme?
- 6 Da andikpeme domo ye Ibet.
- 7 Nso idi ntak emi ekenõde Ibet?
- 8 Ekedi isua ifañ õtõñõde ke ini emi ekenamde eñwõñõ enõ Abraham tutu edisim ini emi ekenõde Ibet?
- 9 Nso idi ntak emi nnyin miyomke Ibet me andikpeme mfin?
- 10 Nõ mme ntak emi nnyin isikponode Abasi ke Usen Qbõn mikponoke ke Saturday.